

Όταν εκεί επάνω ... (Διάλογος με την Ειλείθια)

Νίκου Α. Παπανικολάου, Ομότιμου Καθηγητή Μαιευτικής-Γυναικολογίας.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Γέννηση Ωρίωνα

– Μετά τον "μαλλιογεννημένο" Εριχθό-νιο, για ποιά άλλη περίεργη γέννα μπορούμε να συζητήσουμε; ρώτησα την Ελευθώ.

– Για έναν "ουρογεννημένο" θα ήθελες να σου πώ;

– Δηλαδή γεννημένο από ούρα;

– Ναι, από ούρα. Ήταν ο Γίγαντας Ωρίωνας, ο ξακουστός για την ομορφιά του. Υπάρχει μια εκδοχή, που αναφέρει πως, όταν οι θεοί θέλησαν να διαπιστώσουν πόσο φιλόξενοι είναι οι άνθρωποι, κατέβηκαν στην Αιτωλία, στο βασιλιά Οινέα. Αυτός τους περιποιήθηκε σφάζοντας ένα βόδι. Μέσα στο τομάρι του βοδιού ούρησαν οι θεοί και από τα ούρα τους γεννήθηκε ο Ωρίωνας, δηλαδή ο Ουρίωνας. Τον έλεγαν και "τρίπατρο", γιατί μέσα στο τομάρι ούρησαν ο Δίας, ο Ποσειδώνας και ο Απόλλωνας.

Γέννηση Ελένης

– Και η κόρη του πατέρα σου από τη Λήδα, η Ελένη, είχε παράξενη γέννηση, είπα στην Ελευθώ.

– Αυτή γεννήθηκε από ένα αβγό. Ο πατέρας μου επιθύμησε τη Νέμεση, την προσωποποίηση της θείας εκδίκησης, και επειδή αυτή δεν τον ήθελε, μεταμορφώθηκε σε χήνα. Τότε, μεταμορφώθηκε και αυτός σε κύκνο και ενώθηκε μαζί της στην Αθήνα. Η χήνα γέννησε ένα μεγάλο αβγό, που είχε το χρώμα του υάκινθου. Αυτό το

βρήκε η Λήδα, η κόρη του αιτωλού ήρωα Θεοσίου και της Ευρυθέμιδας. Μέσα από το αβγό βγήκε η Ελένη, που πήρε το όνομά της, γιατί βρέθηκε στο έλος. Η Λήδα ανέθρεψε την Ελένη σαν παιδί της.

– Η Λήδα ήταν και μητέρα της Κλυταιμήστρας;

– Σωστά. Η Λήδα, γυναίκα του βασιλιά της Σπάρτης Τυνδάρεω, είχε άλλες δύο κόρες, την Κλυταιμήστρα και την Τιμάνδρα.

Γέννηση Αρκείσιου

– Και ο παππούς του Οδυσσέα της Ιθάκης γεννήθηκε περίεργα, Ελευθώ.

– Μιλάς για τον αρκουδοπλασμένο Αρκείσιο. Η ιστορία έχει ως εξής: Όταν ο Κέφαλος, ο άντρας της Πρόκριδας, σκότωσε από λάθος τη γυναίκα του στο κυνήγι και δικάστηκε από τον πεθερό του, το βασιλιά της Αθήνας Ερεχθέα στον Άρειο Πάγο και καταδικάστηκε σε εξορία, ήρθε στη Θήβα. Βασιλιάς της Θήβας ήταν ο Αμφιτρίονας, που, επειδή ο Κέφαλος τον βοήθησε να σκοτώσει κάποια αλεπού, που προκαλούσε καταστροφές στη Θήβα, και στον πόλεμο κατά των Τηλεβόων, του χάρισε ένα νησί, που πήρε το όνομά του, την Κεφαλλονιά.

Επειδή ο Κέφαλος δεν είχε παιδιά, απευθύνθηκε στο Μαντείο να τον βοηθήσει. Το Μαντείο του είπε να γυρίσει πίσω στο νησί του και να ζευγαρωθεί με το πρώτο θηλυκό, που θ' αντάμωνε. Όμως, το πρώτο θηλυκό ήταν μια αρκούδα. Ο Κέφαλος ενώθηκε μαζί της και αυτή έμει-

νε έγκυος. Κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης μεταμορφώθηκε σε γυναίκα, που γέννησε ένα αγόρι. Το αγόρι ονομάστηκε Αρκεΐσιος, που, όπως είπες, ήταν ο παππούς του Οδυσσέα, ο πατέρας δηλαδή του Λαέρτη.

Γέννηση Άγδιστη

– Άλλη περίεργη σύλληψη ή τοκετό έχεις να μου αναφέρεις; ρώτησα την Ελευθώ.

– Θα σου πώ για ένα παιδί, που γεννήθηκε ύστερα από ονειρώξη. Κάποια νύχτα, που κοιμόταν ο πατέρας μου, έπαθε ονειρώξη. Το σπέρμα του έπεσε στη γή και από το μέρος εκείνο γεννήθηκε ένας δαίμονας με διπλά γεννητικά όργανα, δηλαδή άνδρα και γυναίκας. Του έκοψαν τα αντρικά και του έδωσαν το όνομα Άγδιστη, που την ταύτιζαν με τη θεά Κυβέλη. Τα κομμένα αρσενικά όργανα τα πεταξαν στη γή και από εκεί φύτευσε μια αμυγδαλιά. Η κόρη του βασιλιά του ποταμού Σαγγάριου, η Νάνα, πήρε ένα αμύγδαλο από αυτή, το έφαγε και έμεινε έγκυος. Γέννησε ένα αγόρι, πολύ όμορφο, τον Άττη, που όταν μεγάλωσε τον αγάπησε η Άγδιστη και του ζήτησε να μείνει για πάντα παιδί, υπηρετώντας το ναό της. Ο Άττης δέχτηκε και της υποσχέθηκε, αν παντρευτεί, να πεθάνει. Ερωτεύτηκε, όμως, την κόρη του βασιλιά της φρυγικής Πεσσινούοντας, την Ία. Η Άγδιστη, για να τον εκδικηθεί, την ημέρα του γάμου του τον έκανε μανιακό. Πάνω σε μια κρίση μανίας έκοψε τα γεννητικά του όργανα κάτω από ένα πεύκο, γιατί τα θεώρησε αιτία της καταστροφής του. Μετά τον ευνουχισμό του πέθανε και από το αίμα, που χύθηκε, φύτευσαν τα Ία.

ΕΡΩΤΕΣ ΔΙΑ

Κανείς δεν αγνοεί τις ερωτικές περιπέτειες του Δία. Προσπάθησα διακριτικά ν’

ανοίξω συζήτηση γι’ αυτές με την κόρη του.

– Ξέρω πού θέλεις να το φέρεις, στους έρωτές του. Είναι τόσες πολλές οι ερωτικές του περιπέτειες, που δεν θα τελειώσουμε ποτέ.

– Ας αναφερθούμε σε μερικές από αυτές, τις πιο ενδιαφέρουσες.

– Η γιαγιά μου η Ρέα κατάλαβε το χαρακτήρα του από τότε που ήταν μικρός. Ερωτομανή και λάγνο, όπως τον έβλεπε, συχνά τον συμβούλευε να παντρευτεί, γιατί με τη συμπεριφορά του εκθέτει, όχι μόνο τον εαυτό του, αλλά και ολόκληρο το Πάνθεο του Ολύμπου.

Αυτός ποτέ δεν την άκουγε. Μιά μέρα, μάλιστα, απειλήσε πως θα τη βιάσει. Αυτή φοβήθηκε μήπως πραγματοποιήσει την απειλή του και, φοβισμένη, μεταμορφώθηκε σε φίδι. Αυτός δεν άργησε να γίνει και αυτός φίδι, να τυλιχτεί γύρω της και να εκπληρώσει τον πόθο του.

– Ούτε η μάνα του δεν γλίτωσε! Τουλάχιστο παντρεύτηκε;

– Μερικές γυναίκες, που παντρεύτηκε πριν τη μητέρα μου, μπορώ να στις αναφέρω. Πρώτη η Χθονή, που ο πατέρας μου την ονόμασε Γή, και χάρη της έφτιαξε τον κόσμο. Την έντυσε με πέπλο, που το ύφανε ο ίδιος, και πάνω του σχεδίασε τις στεριές και τις θάλασσες.

Δεύτερη γυναίκα του υπήρξε η Μήτις, που το όνομά της σημαίνει επινοητική και σοφή γυναίκα. Ήταν κόρη του Ουρανού και της Τηθύος. Αυτή του έδωσε το εμετικό φάρμακο, που χορήγησε ο πατέρας μου στον παππού μου τον Κρόνο, για να βγάλει από το στομάχι του τα αδέρφια του. Με τον πατέρα μου η Μήτις έμεινε έγκυος, αλλά ο πατέρας της, ο Ουρανός, του είπε πως η Μήτις θα γεννήσει μια κόρη και αυτή ένα γιό, που θα τον εκθρονήσει, όπως αυτός τον πατέρα του τον Κρόνο. Ο πατέρας μου, τότε, κατάπιε τη Μήτιδα και, όταν ολοκληρώθηκε ο χρό-

νος της εγκυμοσύνης, με τσεκουριά του Ερμή στο κεφάλι του, γεννήθηκε, όπως είπαμε, η Αθηνά.

Τρίτη γυναίκα του ήταν η θεότητα του νόμου και της τάξης η Θέμις, που είχε το χάρισμα της μαντικής και ύστερα το χάρισε στην αδελφή της τη Φοίβη. Όταν γεννήθηκε ο Απόλλωνας, η Φοίβη το χάρισε σ' αυτόν, γι' αυτό πήρε την προσω- νυμία "Φοίβος".

Από τη Θέμιδα ο πατέρας μου απέκτη- σε σε δύο τοκετούς έξι κόρες, τις Ώρες: Ευνομία, Ειρήνη και Δίκη, που επέβλεπαν τις πράξεις των ανθρώπων και τις Μοίρες: Λάχηση, Κλωθώ και Άτροπο, που καθόρι- ζαν την τύχη των ανθρώπων.

Τέταρτη γυναίκα του ήταν η Ευρυνόμη, κόρη του Ωκεανού και της Τηθύος, που με τη Θέτιδα προστάτεψαν τον Ήφαιστο, όταν η μητέρα μου τον πέταξε στη θά- λασσα. Από την Ευρυνόμη απέκτησε τις τρεις Χάριτες: Αγλαΐα, Ευφροσύνη και Θάλεια, όπως και το θεό-ποταμό Ασωπό.

Πέμπτη γυναίκα του ήταν η αδελφή του η Δήμητρα, η πανάρχαια χθόνια θεά της γονιμότητας της γής, από την οποία απέ- κτησε την Περσεφόνη, που την αγάπησε ο Πλούτωνα και την πήρε στον Κάτω Κόσμο.

Έκτη γυναίκα του ήταν η Μνημοσύνη, η προσωποποίηση της μνήμης, αδελφή της μάνας του της Ρέας, δηλαδή θεία του. Τη μέρα του γάμου ρώτησε τους άλλους θεούς, αν τους λείπει κάτι. Αυτοί απάντη- σαν πως καλό θα ήταν να κάνει θεότη- τες, που να υμνούν τα κατορθώματά του. Έτσι, από τη Μνημοσύνη, που κοιμήθηκε μαζί της εννιά νύχτες, γεννήθηκαν οι εν- νιά Μούσες: Καλλιόπη, Κλειώ, Πολύμνια, Ευτέρπη, Τερψιχόρη, Ερατώ, Μελπομέ- νη, Θάλεια και Ουρανία.

– Αυτοί, λοιπόν, ήταν οι έξι γάμοι του πατέρα σου. Και ερχόμαστε στο γάμο με τη μητέρα σου την Ήρα, που ήταν και αδερφή του και που αυτή υπήρξε σύζυ-

γός του με την ουσιαστική έννοια της λέ- ξης.

– Η μάνα μου υπήρξε, πράγματι, η ου- σιαστική γυναίκα του. Όταν ήταν μικρή συνήθιζε να λούζεται κάθε χρόνο στον Κάναθο, μια περιοχή του Ναυπλίου, που είχε νερά. Με το λούσιμό της ανακτούσε την παρθενικότητά της. Κάποτε, ο πατέ- ρας μου αντάμωσε τη μητέρα μου στην περιοχή της Ερμιόνης, όταν αυτή ανέβαι- νε το βουνό Κόκκυγα, που ως τότε το έλε- γαν Θόρνακα. Ήθελε να την κατακτήσει, αλλά επειδή ήξερε τις αρχές της, δεν το τόλμησε και προσπάθησε να βρεί τρόπο να την κάνει δική του χωρίς αυτή να το καταλάβει. Προκάλεσε μια μεγάλη βρο- χή και αυτός έγινε κούκος, που μουσκε- μένος από τη βροχή όπως ήταν, πήγε και κάθισε στα γόνατά της. Η μάνα μου λυ- πήθηκε τον βρεγμένο κούκο και τον έκρυ- ψε κάτω από το φόρεμά της. Αυτό ήταν! Ο κούκος πήρε τη μορφή του πατέρα μου και πέτυχε το σκοπό του. Η μητέρα μου εναντιώθηκε στην επίθεση του πατέρα μου, αλλά αυτός της υποσχέθηκε αμέσως γάμο. Επειδή έσμιξαν στο βουνό Θόρνα- κα, το βουνό ονομάστηκε Κόκκυγας, από το κούκος. Στο σημείο, που έσμιξαν, χτί- στηκε ναός της "Τελείας Ήρας", που προ- στάτευε το γάμο και στήθηκε άγαλμά της, που κρατούσε σκήπτρο. Στην κορυφή του σκήπτρου έβαλαν ένα κούκο.

– Εμφανίζουν τη μητέρα σου σα ζηλιά- ρα, βίαιη, εκδικητική και συχνά οργισμέ- νη για τις απιστίες του πατέρα σου. Κα- ταδίωκε, όχι μόνο τις ερωμένες του πα- τέρα σου, αλλά και τα παιδιά τους, όπως τον Ηρακλή, που του έκανε τη ζωή μαρ- τυρική.

– Στο τέλος όμως συμφιλιώθηκαν, τον αγαπούσε πολύ και τον προστάτευε.

– Εκδικητική υπήρξε και με το μάντη Τειρεσία, που τον τύφλωσε.

– Αυτό είναι μια άλλη ιστορία. Δεν το έκανε από ζήλεια, αλλά από άλλη αιτία.

Ο Τειρεσίας ήταν γιός της Νύμφης Χαρίκλως. Μια μέρα, που περπατούσε στον Κιθαιρώνα ή στην Κυλλήνη, είδε δύο φίδια να ζευγαρώνουν και αυτός σκότωσε το ένα, το θηλυκό. Τότε, από άντρας, που γεννήθηκε, έγινε γυναίκα. Σε επτά χρόνια ξαναείδε ζευγαρωμένα φίδια και πάλι σκότωσε το ένα. Τότε από γυναίκα έγινε πάλι άντρας. Κάποια μέρα, που ο πατέρας μου μάλωνε με τη μητέρα μου, για το αν ο άντρας ή η γυναίκα αισθάνεται μεγαλύτερη ηδονή κατά τη συνουσία, σκέφτηκαν να ρωτήσουν τον Τειρεσία, που έζησε ως άντρας και γυναίκα. Ο Τειρεσίας απάντησε πως η γυναίκα αισθάνεται εννιά φορές περισσότερο την ηδονή από τον άντρα. Η μάνα μου θύμωσε για λογαριασμό των γυναικών και τον τύφλωσε. Ο πατέρας μου, τότε, για να τον παρηγορήσει, του παραχώρησε το χάρισμα της προφητείας και το προνόμιο να ζήσει επτά ανθρώπινες γενιές.

– Της μητέρας σου δεν της καταλογίζουν απιστίες. Δεν είχε ποτέ περιπέτειες;

– Σαν προστάτρια της νόμιμης συμβίωσης, δηλαδή του γάμου, ούτε που το σκέφτηκε ποτέ να απιστήσει. Ύστερα, μη νομίζεις, πως ο πατέρας μου θα της το επέτρεπε. Κάποτε δοκίμασε να την κατακτήσει ο Θεσσαλός βασιλιάς Ιξίωνας, ο άντρας της Δίας. Τον Ιξίωνα τον είχε γλιτώσει ο πατέρας μου από την τρέλα του, όταν έκαψε τον πεθερό του Δηιονέα, για να μη του δώσει ό,τι του υποσχέθηκε, προκειμένου να πάρει για γυναίκα του τη Δία.

– Πώς γλίτωσε η μητέρα σου;

– Ο πατέρας μου οργισμένος από τη συμπεριφορά του, έκανε ένα ομοίωμα της Ήρας από σύννεφο και ο Ιξίωνας ενώθηκε με αυτό, δηλαδή με ένα φάντασμα, που το είπαν Ήρα-Νεφέλη. Από το σμίξιμο αυτό γεννήθηκε ο Κένταυρος, ο πατέρας των Κενταύρων. Αλλά ο πατέρας μου δεν ικανοποιήθηκε από μια τέτοια εκδίκηση.

Τον έδεσε πάνω σε μια φλογισμένη ρόδα, που περιστρεφόταν αδιάκοπα και τον εκσφενδόνισε στους αιθέρες.

– Αυτός ο Κένταυρος ήταν πατέρας του γνωστού Κένταυρου Χείρωνα, που τον απέκτησε από μια φοράδα της Μαγνησίας;

– Ακριβώς. Αλλά και κάποιος άλλος συνδέεται με την εκδικητικότητα του πατέρα μου, που είχε σχέση με τη μητέρα μου. Ήταν ο Πορφυρίονας, ένας από τους Γίγαντες. Ο πατέρας μου ήθελε να τον σκοτώσει, γιατί πολέμησε εναντίον των θεών. Για να καταφέρει το σκοπό του, του ενέπνευσε έρωτα για τη μητέρα μου και τέτοιο πόθο, που δοκίμασε να τη βιάσει. Τότε, ο πατέρας μου και ο Ηρακλής τον σκότωσαν.

– Ας αφήσουμε τώρα τη νόμιμη σύζυγο του πατέρα σου και μητέρα σου την Ήρα και ας έρθουμε στις ερωτικές του περιπέτειες. Από ποιά ν' αρχίσουμε;

– Από την κόρη του, την Περσεφώνη.

– Την κόρη της Δήμητρας, μιας από τις γυναίκες του πριν από τη μητέρα σου;

– Αυτής. Η αιμομεικτική manía του δεν σταμάτησε στην αδερφή του, τη Δήμητρα. Επιθύμησε ερωτικά και την κόρη τους, την Περσεφώνη, πριν την απαγάγει ο Πλούτωνας στον Κάτω Κόσμο. Από την ένωσή τους γεννήθηκε ο Ζαγρέας, στον οποίο είχε ιδιαίτερη αδυναμία ο πατέρας μου και τον προόριζε για διάδοχό του. Φοβόταν, όμως, την οργή της μητέρας μου, που ποτέ δεν του δικαιολόγησε τις σχέσεις του με την κόρη του, γι' αυτό τον εμπιστεύτηκε στον Απόλλωνα και στους Κουρήτες να τον μεγαλώσουν στα δάση του Παρνασσού. Η μητέρα μου, όμως, τον ανακάλυψε και έστειλε τους Τιτάνες να τον σκοτώσουν. Αυτοί, πήραν τη μορφή ταύρου και όταν τον σκότωσαν, τον έκαναν κομμάτια και τον έφαγαν. Ότι απόμεινε από τον Ζαγρέα, το συγκέντρωσε η γιαγιά του η Δήμητρα, το κατάπιε με εντο-

λή του Δία η Σεμέλη και γέννησε το "δεύτερο Διόνυσο". Λένε, πως την καρδιά του Ζαγρέα την πήρε η Αθηνά, την έδωσε στον πατέρα μου, αυτός την κατάπιε και μέσω της Σεμέλης, ξαναγεννήθηκε ο Ζαγρέας.

- Όπως αναφέραμε στις γεννήσεις, το Διόνυσο ο πατέρας σου τον απέκτησε με τη Σεμέλη. Ποιά ήταν αυτή;

- Ήταν, όπως είπαμε, κόρη του βασιλιά της Θήβας Κάδμου και της Αρμονίας. Πριν να γνωρίσει τον πατέρα μου ήταν αρραβωνιασμένη με τον Ακταίο, γιό του Αρισταίου και της Νύμφης Κυρήνης, που υπήρξε άτυχος. Είδε μια μέρα την Άρτεμη να λούζεται στη Γαργαρία πηγή γυμνή και η θεά, για να τον τιμωρήσει, τον έκανε ελάφι, που τον κυνήγησαν τα ίδια του τα σκυλιά και τον καταβρόχθισαν. Ύστερα, αναζήτησαν το αφεντικό τους ουρλιάζοντας και η αναζήτησή τους τα οδήγησε στη σπηλιά του Κένταυρου Χείρωνα. Αυτός, για να τα παρηγορήσει κατασκεύασε ένα άγαλμα με τη μορφή του Ακταίωνα.

Μετά το θάνατο του Ακταίωνα, ο πατέρας μου βρήκε την ευκαιρία να πλησιάσει τη Σεμέλη με τη βοήθεια της δούλας της, της Βερόης και ν' αποκτήσει το Διόνυσο.

- Τις περιπέτειες της άλλης ερωμένης του, της Λητώς, τις αναφέραμε στη γέννηση του Απόλλωνα και της Άρτεμης. Είπαμε, τότε, πως πήγε μαζί της, γιατί δεν ανταποκρίθηκε στις επιθυμίες του η αδελφή της Λητώς, η Αστερία. Υπάρχουν, όμως, και τρεις αδελφές, που και οι τρεις τους πήγαν μαζί του, οι κόρες του Άτλαντα και της Πλειόνης. Ποιές ήταν αυτές;

- Η πρώτη ήταν η Μαία, με την οποία απέκτησε τον Ερμή, μέσα σε μια σπηλιά στο όρος Κυλλήνη, νότια της Αρκαδίας. Όταν γεννήθηκε τον φάσκωσαν και τον έβαλαν μέσα σε ένα κόσκινο, καταπώς

συνηθίζοταν τότε. Αυτός έλυσε τις φασκίες του και έφυγε. Πήγε στη Θεσσαλία να βρεί τον αδερφό του τον Απόλλωνα, από τον οποίο έκλεψε δώδεκα αγελάδες, εκατό δαμάλια και ένα ταύρο.

- Η δεύτερη;

- Η δεύτερη ήταν η Ηλέκτρα, που ζούσε και αυτή με τους γονείς και τις αδερφές της στη Σαμοθράκη. Έσμιξε με τον πατέρα μου και γέννησε τον Δάρδανο, που ίδρυσε τη βασιλική δυναστεία της Τροίας, και τον Ιάσονα, που ενώθηκε με τη Δήμητρα πάνω σε χέρσο χωράφι τρεις φορές οργωμένο και απέκτησε τον Πλούτο, που διατρέχει τη γή σκορπώντας παντού την αφθονία.

- Και η τρίτη;

- Η τρίτη ήταν η Ταυγέτη, που ήταν πολύ σεμνή και μόνο λιποθυμισμένη κατάφερε ο πατέρας μου να την κατακτήσει. Ύστερα, από ντροπή κατέφυγε στον Ταύγετο της Λακωνίας για να κρυφτεί. Από την ένωσή τους γεννήθηκε ο Λακεδαιμόνας, που παντρεύτηκε τη Σπάρτη, την κόρη του βασιλιά Ευρώτα. Όταν πέθανε ο Ευρώτας άφησε το βασίλειό του στον Λακεδαιμόνα, ο οποίος έδωσε το όνομά του στο λαό των "Λακεδαιμονίων" και το όνομα της γυναίκας του στη Σπάρτη, την πρωτεύουσά τους.

- Ο Άτλαντας είχε και τέταρτη κόρη, την Καλυψώ. Αυτή πώς γλίτωσε από τον πατέρα σου;

- Αυτή ζούσε στο νησί Ωγυγία, στη Δυτική Μεσόγειο, κάπου απέναντι από το Γιβλαρτάρ. Υποδέχτηκε τον Οδυσσέα, όταν αυτός θαλασσοδερνόταν, και τον ερωτεύτηκε. Ήταν μαζί του χρόνια, μέχρι τότε που η Αθηνά παρακάλεσε τον πατέρα μου να στείλει τον Ερμή να ζητήσει από την Καλυψώ ν' αφήσει τον Οδυσσέα να γυρίσει στην Ιθάκη.

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)